

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy Mgr. Aleše Roztočila a soudců JUDr. Jiřího Pally a Mgr. Petry Weissové v právní věci žalobce: **V. T.,** zast. Mgr. Ing. Zdeňkem Stanovským, advokátem, se sídlem Na Hutích 661/9, Praha 6, proti žalované: **Policie České republiky, Obvodní ředitelství policie Praha 1,** se sídlem Bartolomějská 6, Praha 1, o žalobě na ochranu před nezákonným zásahem žalované, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 9. 1. 2018, č. j. 11 A 2/2017 - 69,

takto:

I. Kasační stížnost **se zamítá.**

II. Žádný z účastníků **nemá** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

Odůvodnění:

I. Přehled dosavadního řízení

[1] Žalobou na ochranu před nezákonným zásahem se žalobce domáhal, aby Městský soud v Praze vyslovil, že zásah provedený zaměstnancem žalované dne 31. 10. 2016, spočívající v sejmutí daktyloskopických otisků a bukálního stěru z dutiny ústní, tedy odběr biologického vzorku k analýze DNA žalobce, byl nezákonný a aby uložil žalované povinnost zajistit zničení daktyloskopických otisků a biologického vzorku se stopou DNA žalobce. Žalobce popsal, že dne 31. 10. 2016 po skončení výslechu byl vyzván policejním komisařem, aby se podle § 65 odst. 1 písm. a) zákona č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o policii"), podrobil sejmutí daktyloskopických otisků, pořízení trojdílné fotografie a provedení bukálního stěru. Podle žalobce však nebyl s ohledem na povahu jeho obvinění, v němž nejde o násilnou trestnou činnost, u níž by byly na místě činu zajišťovány jakékoliv stopy, dán objektivní důvod pro tento postup. Nebyl dán žádný konkrétní poznatek, že by dotčené obvinění

mohlo vyžadovat v budoucnu zajišťování biologických stop, jednalo se tedy o neproporcionální zásah do práv žalobce podle čl. 7 odst. 1 Listiny základních práv a svobod. Žalovaná se vůbec nezabývala smyslem a účelem § 65 odst. 1 písm. a) zákona o policii. Vždy je třeba důsledně hodnotit nezbytnost provedení tohoto úkonu a přistoupit k němu pouze v případech, kdy je odůvodněna skutečná využitelnost vzorků v praxi, neboť teprve tím je naplněn účel § 65 odst. 1 písm. a) zákona o policii. Účelem postupu policie dle tohoto ustanovení při provádění identifikačních úkonů má být budoucí identifikace takové osoby z hlediska předcházení, vyhledávání nebo odhalování trestné činnosti. Tento účel je naplněn u osob, u kterých je podle kriminologických výzkumů typově zvýšená pravděpodobnost recidivy. Tzv. kriminalistická recidiva je však dle dlouhodobých výzkumů zejména u násilné a majetkové kriminality.

[2] Není na místě, aby se policie řídila paušalizujícím pokynem policejního prezidenta, který je v rozporu se smyslem a účelem zákona. S poukazem na rozsudek Evropského soudu pro lidská práva (ESLP) ze dne 4. 12. 2008, ve věci *S. a Marper proti Spojenému království,* žalobce uvedl, že ustanovení § 65 zákona o policii nelze chápat a vykládat jako neomezenou možnost policie provádět odběr biologických vzorků vůči jakémukoliv obviněnému z úmyslného trestného činu bez ohledu na povahu a závažnost trestného činu. Naopak je třeba důsledně hodnotit nezbytnost provedení takového úkonu a jeho účinnost a přistoupit k němu pouze v případech, kdy lze očekávat využitelnost odebraných vzorků v praxi. Stížnosti žalobce proti postupu policejního orgánu a žádosti o zničení daktyloskopických otisků a biologického vzorku se stopou DNA nebylo vyhověno.

[3] Městský soud v Praze v záhlaví uvedeným rozsudkem žalobu zamítl. Konstatoval, že proti žalobci bylo zahájeno trestní stíhání pro podezření ze spáchání trestného činu podvodu dle § 209 odst. 1 a 4 písm. d) zákona č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, kterého se měl dopustit tím, že v době od 24. 2. 2010 do 6. 2. 2014 na různých místech Prahy v úmyslu sebe obohatit vylákal od poškozených osob finanční prostředky, které měl výhodně zhodnotit prostřednictvím exkluzívní úrokové sazby ve výši 20 – 30% měsíčně, o které tvrdil, že se jedná o zaměstnanecký benefit jeho manželky, získaný u jejího zaměstnavatele – České národní banky, přestože věděl, že tyto informace nejsou pravdivé. Aby vzbudil zdání solidnosti, vyplácel jednotlivým poškozeným údajný zisk, který byl ve skutečnosti hrazen z jejich prostředků či vkladů dalších poškozených. Tímto jednáním se žalobce měl obohatit o částku 2.671.284 Kč.

[4] Městský soud dále poukázal na závěry uvedené v rozsudku NSS ze dne 30. 4. 2014, č. j. 4 As 168/2013 - 40, a konstatoval, že z § 65 odst. 1 zákona o policii je zcela zřejmá omezená možnost získávání osobních údajů pro účely budoucí identifikace, která se týká pouze úmyslných trestných činů. Nemá tedy neomezené možnosti, jak tvrdí žalobce. Policejní orgán je povinen před provedením identifikačních úkonů uvážit, zda je odůvodněné cílem a smyslem aplikované právní úpravy a zda je to v daném případě přiměřené. Identifikační úkony nelze provádět paušálně u každého případu podezření (obvinění) z úmyslného trestného činu. Tato povinnost pro žalovanou vyplývá z § 11 písm. c) zákona o policii. Podle názoru soudu žalovaná takto ve smyslu § 65 zákona o policii postupovala a uvážila ohledně shora uvedených kritérií pro provedení předmětného zásahu.

[5] K poukazu žalobce na rozsudek ESLP ve věci *S. a Marper proti Spojenému království*, městský soud uvedl, že kolize, která je v tomto rozsudku vytýkána právní úpravě platné a účinné v Anglii, Walesu a Severním Irsku, která povoluje sběr a neomezené uchovávání otisků prstů, buněčných vzorků a profilů DNA u všech osob bez ohledu na jejich věk a závažnost činu, zekterého je osoba podezřelá, nedopadá na právní úpravu obsaženou v České republice v § 65 zákona o policii. To odpovídá názoru ESLP o akceptaci sběru a držení takových vzorků v případě určité kategorie závažných trestných činů a po předem stanovenou konečnou dobu.

[6] Oprávnění policie dle § 65 zákona o policii je vázáno na úmyslné trestné činy, není omezeno na protiprávní jednání násilné či sexuální povahy a není vyloučeno ani v případě obvinění z hospodářského protiprávního jednání. Městský soud se neztotožnil s názorem žalobce, že účelem identifikačních úkonů je případná budoucí identifikace při recidivě pachatele takových trestných činů, u nichž lze identifikaci dle biologických vzorků či otisků prstů předpokládat a skutečně využít, což se týká především pachatelů závažné násilné trestné činnosti. Takový závěr se zakládá na předpokladu, že existuje pouze speciální nebo druhová recidiva. Tak tomu však není, právní teorie i praxe znají také recidivu nestejnorodou. Kromě toho otisky prstů či stopy DNA jsou využitelné nejen v případě násilné trestné činnosti, mají svůj význam i pro trestnou činnost tzv. bílých límečků (hospodářská trestná činnost, korupční činy apod.), neboť umožňují např. ztotožnění osob, které manipulovaly s doličnými předměty v podobě různých listin, obálek, peněžních prostředků, trezorů apod. Identifikační úkony tedy mají za účel umožnit identifikaci osob, které se vyskytovaly u skutkových dějů spjatých se spáchanou trestnou činností, nicméně nejsou omezeny jen na trestnou činnost násilnou. Nelze bez dalšího tvrdit, že by se osoby podezřelé ze spáchání hospodářské trestné činnosti nemohly zúčastnit i jiné trestné činnosti, např. právě násilné. Vzhledem k tomu, že městský soud dospěl k závěru, že žalobou napadený zásah nebyl nezákonným, nevyhověl návrhu žalobce, aby žalované byla soudem uložena povinnost zajistit zničení daktyloskopických otisků a biologického vzorku se stopou DNA. Městský soud v této souvislosti konstatoval, že tento žalobní petit posoudil jako požadavek, aby soud žalované uložil obnovit stav před zásahem, přičemž soudu v rámci řízení o žalobách na ochranu před nezákonným zásahem soudu nepřísluší, aby žalované ukládal provést aktivní konkrétní úkony.

II. Obsah kasační stížnosti a vyjádření žalované

[7] Proti tomuto rozsudku podal žalobce (dále též „stěžovatel") kasační stížnost. Vytkl mu nepřezkoumatelnost spočívající v neodůvodnění závěru, že postup policie byl ospravedlnitelný a přiměřený vzhledem k cíli. Žalovaná nerespektovala při odebírání identifikačních údajů princip proporcionality a touto otázkou se při získávání osobních údajů od stěžovatele vůbec nezabývala. Proporcionalitou se nezabýval ani soud, který pouze stručně konstatoval, že žalovaná provedla správní uvážení. Ani v rámci soudního řízení přitom žalovaná neuvedla, jaké konkrétní úvahy v rámci správního uvážení ji dovedly k závěru, že v tomto případě je získání osobních údajů od žalobce přípustné. Soud tak fakticky dovodil, že žalovaná v obdobných případech může postupovat svévolně bez nutnosti respektování principu proporcionality, neboť ani u soudu nemá povinnost uvést konkrétní důvody a úvahy, které by provedení zásahu ospravedlňovaly.

[8] Z vyjádření žalované ze dne 25. 9. 2017 vyplývá, že žalovaná provádí identifikační úkony u všech osob podezřelých nebo obviněných ze spáchání úmyslného trestného činu, aniž by v každém konkrétním případě zkoumala, zda je získání údajů z hlediska proporcionality v pořádku. To je však v příkrém rozporu se závěrem městského soudu, že policejní orgány nesmí provádět identifikační úkony paušálně, nýbrž přiměřeně dle okolností konkrétního případu. Tím sama žalovaná vyvrátila, že by vůbec nějaké správní uvážení stran toho, zda lze provést získání osobních údajů od stěžovatele v tomto konkrétním případě učinila, tudíž soud otázku oprávněnosti odběru osobních údajů nesprávně posoudil.

[9] Zatímco žalovaná podle zákona o policii u jmenovaných osob identifikační úkony provést může, podle Pokynu policejního prezidenta č. 250/2013 o identifikačních úkonech, který však dosud nebyl v plném rozsahu zveřejněn, má k provedení identifikačních úkonů dojít vždy u každého obviněného podezřelého z úmyslného trestného činu. Tento pokyn významně rozšiřuje podmínky pro provedení identifikačních úkonů, přičemž staví policejní orgán do pozice, kdy musí volit mezi porušením § 11 písm. c) zákona o policii a porušením pokynu. Zákonodárce v rámci § 65 odst. 1 písm. a) zákona o policii sice umožnil pro potřeby budoucí identifikace osobní údaje od osob podezřelých nebo obviněných ze spáchání úmyslného trestného činu získat, avšak nelze akceptovat, aby se tak dělo paušálně v každém případě. V případě stěžovatele policejní orgány nerespektovaly omezující limity podle § 11 písm. c) zákona o policii.

[10] Reálnou využitelnost osobních údajů pro potřeby budoucí identifikace je v každém konkrétním případě třeba důkladně posoudit, což se však v posuzované věci nestalo. Soud dospěl k závěru, že postup žalované byl z hlediska proporcionality v pořádku, aniž by se však konkrétními úvahami a námitkami stěžovatele stran postupu policejního orgánu vůbec zabýval, když své rozhodnutí odůvodnil pouze v rovině obecné teorie.

[11] V souvislosti s rozsudkem ESLP v případu *S. a Marper proti Spojenému království* má stěžovatel na rozdíl od městského soudu za to, že právní úprava uvedená v § 65 zákona o policii, nadto doplněná o vnitřní pokyn policejního prezidenta, je nepřiměřeně široká a toto ustanovení jako takové je v rozporu s čl. 8 Úmluvy, potažmo tedy v rozporu s ústavním pořádkem České republiky. Ustanovení § 65 zákona o policii nelze vykládat jako neomezenou možnost policie provádět identifikační úkony vůči jakémukoliv obviněnému z úmyslného trestného činu bez ohledu na jeho povahu a závažnost. U každého jednotlivého případu by se měla hrozba budoucího páchání trestné činnosti posuzovat individuálně z hlediska principu proporcionality a k získání a zpracování osobních údajů pro potřeby budoucí identifikace je možné přistoupit pouze, lze-li vzhledem k okolnostem skutečně uvažovat o jejich budoucím reálném využití.

[12] Závěrem stěžovatel uvedl, že mu není jasné, z čeho soud vychází, pokud tvrdí, že mu nepřísluší, aby žalované ukládal provést aktivní konkrétní úkony, pokud se jedná o úkony, které by vedly k obnovení původního stavu. Takový názor soudu považuje stěžovatel za přepjatě formalistický.

[13] Žalovaná ve vyjádření ke kasační stížnosti poukázala na skutečnost, že trestní řízení, v němž došlo k identifikačním úkonům stěžovatele, bylo skončeno usnesením Obvodního soudu pro Prahu 1 ze dne 31. 10. 2017, sp. zn. 9 T 41/2017, kterým bylo trestní stíhání stěžovatele zastaveno, neboť trest, k němuž může trestní stíhání vést, je zcela bez významu vedle trestu, který pro jiný čin byl stěžovateli již uložen. Následně podrobně popsala, jakým způsobem a z jakých důvodů přistupuje ke zpracování osobních údajů. Ze statistiky vyplývá, že ze stíhaných osob je více jak polovina recidivních pachatelů a mnohdy dochází k recidivě nestejnorodé. Nezbytnost zpracování osobních údajů pro účely budoucí identifikace osoby obviněné z úmyslné trestné činnosti pro účely plnění úkolů žalované je tedy dána z důvodů kriminalistických. V posuzované věci žalovaná využila svého oprávnění podle § 65 odst. 2 zákona o policii zejména s přihlédnutím k podezření z rozsáhlé trestné činnosti stěžovatele, kdy bylo možné předpokládat, že výčet zjištěných případů nemusí být končený. Tato predikce se koneckonců potvrdila.

[14] Nelze bez dalšího tvrdit, že by se osoby podezřelé ze spáchání např. hospodářské trestné činnosti nemohly zúčastnit i jiné trestné činnosti, např. násilného charakteru. Žalovaná nesouhlasí s kategorizací trestných činů podle jejich závažnosti v souvislosti se zpracováním osobních údajů pro účely budoucí identifikace. Trestnou činnost stěžovatele nelze bagatelizovat. Naopak je potřeba ji vnímat jako zločin vysokého stupně škodlivosti. Jedná se totiž o způsobení značné škody, což má za následek vysokou míru společenské nebezpečnosti, protože ovlivňuje hospodářskou situaci poškozeného subjektu. Úkolem žalované je odhalovat trestnou činnost, stíhat trestné činy, a chránit tak společnost. Pokud by se zpracování osobních údajů pro účely budoucí identifikace omezilo pouze na např. násilné trestné činy, nemohla by žalovaná dostát tomuto požadavku. Kriminologické riziko recidivy představují právě pachatelé úmyslných trestných činů, u nichž je dle kriminologických statistik výrazně zvýšená pravděpodobnost recidivy, a tedy je zvýšená pravděpodobnost budoucí potřeby jejich ztotožnění podle zanechaných stop. Tak je umožněno vytvářet preventivní tlak proti recidivě úmyslné trestné činnosti. Proto je nutné zpracovávat osobní údaje pro účely budoucí identifikace již po dobu šetření úmyslné trestné činnosti, a to z důvodu prevence společnosti před možnou další trestnou činností. Na podporu svých tvrzení odkázala žalovaná na rozsudek NSS č. j. 4 As 168/2013 - 40 a rozsudky Městského soudu v Praze ze dne 2. 12. 2015, sp. zn. 9 A 92/2012, a ze dne 8. 9. 2016, sp. zn. 11 A 50/2015. I u hospodářské trestné činnosti má využití osobních údajů získaných za účelem budoucí identifikace zásadní význam při usvědčování pachatelů. Žalovaná stanovením přesných pravidel pro zpracování osobních údajů a definováním trestných činů, v souvislosti s jejichž páchání může k takovému zpracování dojít, uplatňuje a naplňuje při své činnosti princip přiměřenosti podle § 11 zákona o policii. Závěry ESLP ve věci *S. a Marper proti Spojenému království* nelze aplikovat na projednávanou věc, neboť žalovaná má propracovaný systém zohledňování pravomocných meritorních rozhodnutí v rámci trestního řízení.

III. Posouzení kasační stížnosti

[15] Nejvyšší správní soud nejprve posoudil zákonné náležitosti kasační stížnosti stěžovatele a konstatoval, že byla podána včas, osobou oprávněnou, proti rozhodnutí, proti němuž je kasační stížnost ve smyslu § 102 s. ř. s. přípustná, a stěžovatel je v souladu s § 105 odst. 2 s. ř. s. zastoupen advokátem. Poté Nejvyšší správní soud přezkoumal

důvodnost kasační stížnosti dle § 109 odst. 3 a 4 s. ř. s., v mezích jejího rozsahu a uplatněných důvodů. Neshledal přitom vady podle § 109 odst. 4 s. ř. s., k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti.

[16] Kasační stížnost stěžovatele není důvodná.

[17] Z provedené rekapitulace je zřejmé, že v posuzované věci se jedná zejména o posouzení, zda sejmutím daktyloskopických otisků a bukálního stěru z dutiny ústní, tedy odběrem biologického vzorku stěžovatele k analýze DNA se žalovaná dopustila nezákonného zásahu, či zda tento postup žalované byl v posuzované věci správný, zákonný a přiměřený.

[18] Podle § 65 odst. 1 zákona o policii platí: „*Policie může při plnění svých úkolů pro účely budoucí identifikace u*

a) osoby obviněné ze spáchání úmyslného trestného činu nebo osoby, které bylo sděleno podezření pro spáchání takového trestného činu,
b) osoby ve výkonu trestu odnětí svobody za spáchání úmyslného trestného činu,
c) osoby, jíž bylo uloženo ochranné léčení nebo zabezpečovací detence, nebo
d) osoby nalezené, po níž bylo vyhlášeno pátrání a jejíž svéprávnost je omezena,

snímat daktyloskopické otisky, zjišťovat tělesné znaky, provádět měření těla, pořizovat obrazové, zvukové a obdobné záznamy a odebírat biologické vzorky umožňující získání informací o genetickém vybavení.“

[19] Účel získání a zpracování těchto osobních údajů je zřejmý z odst. 5 téhož ustanovení, podle kterého „[p]*olicie osobní údaje získané podle odstavce 1 zlikviduje, jakmile jejich zpracovávání není nezbytné pro účely předcházení, vyhledávání nebo odhalování trestné činnosti anebo stíhání trestných činů nebo zajišťování bezpečnosti České republiky, veřejného pořádku nebo vnitřní bezpečnosti*“. Jako každý jiný postup policie i získání osobních údajů podle § 65 odst. 1 zákona o policii podléhá korektivu přiměřenosti podle § 11 písm. c) téhož zákona, podle něhož „[p]*olicista a zaměstnanec policie jsou povinni postupovat tak, aby případný zásah do práv a svobod osob, vůči nimž směřuje úkon, nebo osob nezúčastněných nepřekročil míru nezbytnou k dosažení účelu sledovaného úkonem*“.

[20] Nejvyšší správní soud se nicméně nejprve musel zabývat námitkou nepřezkoumatelnosti kasační stížností napadeného rozsudku, kterou stěžovatel spatřuje v tom, že se městský soud nezabýval proporcionalitou postupu žalované při odebírání identifikačních údajů a pouze stručně konstatoval, že žalovaná provedla správní uvážení. Pokud by tato námitka byla důvodná, již tato okolnost samotná by musela vést ke zrušení rozhodnutí městského soudu.

[21] K namítané nepřezkoumatelnosti Nejvyšší správní soud uvádí, že městský soud v odůvodnění kasační stížnosti napadeného rozsudku poukázal na rozsudek zdejšího soudu č. j. 4 As 168/2013 - 40, podle kterého nelze paušálně tvrdit, že u hospodářských trestných činů není důvod pro odebrání vzorků a následně k identifikačním úkonům konstatoval, že existuje také recidiva nestejnorodá a otisky prstů či stopy DNA jsou využitelné nejen v případě násilné trestné činnosti, ale i v případech hospodářské trestné činnosti. Z uvedeného tak podle zdejšího soudu vyplývá, že městský soud se otázkou

proporcionality odběru DNA stěžovateli zabýval a stručně zdůvodnil svůj závěr, že postup žalované byl ospravedlnitelný a přiměřený. Městský soud dále na str. 6 napadeného rozsudku zohlednil i konkrétní okolnosti stěžovatelova případu, konkrétně povahu, rozsah a délku protiprávního jednání stěžovatele, pro něž proti němu bylo vedeno trestní řízení. Nelze proto přisvědčit kasační námitce stěžovatele, v níž tvrdí opak.

[22] Nejvyšší správní soud v návaznosti na výše uvedené konstatuje, že napadený rozsudek městského soudu nepovažuje za nepřezkoumatelný. Městský soud se totiž s žalobní argumentací stěžovatele dostatečným způsobem vypořádal. Odůvodnění rozsudku městského soudu je sice stručné, nicméně výstižné. Nepřezkoumatelná pro nedostatek důvodů jsou zejména taková rozhodnutí, u nichž není z odůvodnění zřejmé, jakými úvahami se soud řídil při hodnocení skutkových i právních otázek a jakým způsobem se vyrovnal s argumenty účastníků řízení (např. rozsudek NSS ze dne 29. 7. 2004, č. j. 4 As 5/2003 - 52). Takovými vadami rozsudek městského soudu podle přesvědčení Nejvyššího správního soudu netrpí.

[23] Nejvyšší správní soud při posouzení věci vycházel z rozsudku zdejšího soudu ze dne 18. 5. 2022, č. j. 5 As 241/2019 - 46. Jednalo se sice o skutkově odlišný případ, v němž zdejší soud posuzoval zákonnost předvolání žalobce Policií České republiky k získání osobních údajů v souvislosti s jeho trestním stíháním pro přečin porušení autorských práv, práv souvisejících s právem autorským a práv k databázi podle § 270 odst. 1 a odst. 2 písm. a) a písm. b) trestního zákoníku. Nejvyšší správní soud nicméně v tomto rozsudku formuloval obecná východiska a závěry, která jsou plně aplikovatelná také v posuzované věci.

[24] Konstatoval, že získání osobních údajů za účelem budoucí identifikace je nutno odlišovat od obdobných postupů policie, a to především od získání údajů za účelem ztotožnění osoby, jejíž totožnost není možno zjistit (§ 63 odst. 4 zákona o policii), a od získání údajů pro účely šetření konkrétního trestného činu (§ 114 trestního řádu – prohlídka těla a jiné úkony). Jak vidno, smyslem získání osobních údajů za účelem budoucí identifikace je obecné potírání trestné činnosti skrze možnost orgánů činných v trestním řízení v budoucnu identifikovat a usvědčit možné pachatele trestných činů především díky existujícím databázím uchovávajícím profily DNA a daktyloskopické otisky.

[25] Je však třeba mít na paměti, že proti zájmu na potírání trestné činnosti stojí práva osob, jejichž údaje mají být získány a dále zpracovány, a to především právo na jejich nedotknutelnost a informační sebeurčení – srov. čl. 7 odst. 1 a čl. 10 odst. 3 Listiny základních práv a svobod Zásah do těchto základních práv je zajisté myslitelný, nicméně musí být přiměřený. To platí tím spíše, že mezi osoby, jejichž osobní údaje lze na základě § 65 odst. 1 zákona o policii získat, se neřadí pouze osoby odsouzené za spáchání úmyslného trestného činu, ale též osoby, které byly ze spáchání úmyslného trestného činu pouze obviněny (jako v nyní posuzovaném případě) nebo kterým bylo jen sděleno podezření ze spáchání trestného činu. Zákon ostatně stanoví, že policie *může* přistoupit k získání osobních údajů, a je tedy na ní, aby v rámci svého uvážení zhodnotila přínos takového postupu pro ochranu chráněných zájmů a poměřila tento přínos se zásahem do práv osoby, jejíž osobní údaje získává.

[26] Lze tedy konstatovat, že naplnění formálních znaků uvedených v § 65 odst. 1 zákona o policii není jediným předpokladem pro zákonnost získání osobních údajů. Jak vyplývá z judikatury Nejvyššího správního soudu, je na správních soudech, aby v případě, kdy žalobce brojí proti výzvě k získání osobních údajů pro účely budoucí identifikace, provedly test proporcionality *stricto sensu*, přičemž je třeba zohlednit dosavadní trestnou činnost žalobce, typovou i individuální závažnost trestné činnosti, pro kterou byl předvolán k provedení identifikačních úkonů, i osobu pachatele (viz rozsudek č. j. 3 As 335/2017 - 33, nebo rozsudek ze dne 13. 12. 2017, č. j. 1 As 13/2017 - 93). Je sice pravdou, že podle Ústavního soudu „[p]*ři splnění všech podmínek, které jsou pro shromažďování (v nyní posuzované věci třeba chápat jako odebírání) biologických vzorků stanoveny zákonem o policii, resp. obsaženy v pokynech policejního prezidia, jakož i v dalších právních předpisech (zejména v zákoně o ochraně osobních údajů), nelze uvažovat o tom, že by docházelo k porušení práva na informační sebeurčení*“ (srov. nález sp. zn. Pl. ÚS 7/18), to však nic nemění na tom, že proporcionalita zásahu je nedílnou podmínkou jeho zákonnosti.

[27] Z judikatury Evropského soudu pro lidská práva lze dovodit i další významné faktory, které hrají roli z hlediska proporcionality – a to povahu trestné činnosti, dobu, která od spáchání trestného činu uběhla, věk pachatele a v případě, že nebyl ze spáchání trestného činu usvědčen, i sílu podezření (*strength of the suspicion*) – v podrobnostech srov. rozsudky ze dne 2. 6. 2020, *Trajkovski a Chipovski proti Severní Makedonii*, stížnosti č. 53205/13 a č. 63320/13, ze dne 22. 6. 2017, *Aycaguer proti Francii*, stížnost č. 8806/12, ze dne 4. 6. 2013, *Antonio Peruzzo a Uwe Martens proti Německu*, stížnosti č. 7841/08 a č. 57900/12 a ze dne 4. 12. 2008, *S. a Marper proti Spojenému království*, stížnosti č. 30562/04 a č. 30566/04.

[28] Je nutné připustit, že se Evropský soud pro lidská práva v uvedených případech zabýval především zpracováním osobních údajů po extenzivní dobu, resp. nedostatečností úpravy této doby. To však nic nemění na tom, že jsou osobní údaje získávány právě pro účely delšího zpracovávání, resp. uchování (budoucí identifikace), přičemž i krátké uchovávání těchto údajů může být nepřiměřeným zásahem. Zde je třeba upozornit, že zákonem o policii obecně formulované účely zpracování osobních údajů implikují užití těchto údajů k potírání trestné činnosti v budoucnu, čímž ostatně argumentuje také žalovaná, podle které je nutno zjistit osobní údaje za účelem budoucí identifikace pachatelů úmyslné trestné činnosti proto, že je u těchto pachatelů vysoká pravděpodobnost recidivy. Je-li tedy účelem získání osobních údajů jejich zpracování za účelem (hypotetického) použití v budoucnosti, nelze při hodnocení přiměřenosti samotného jednorázového získání osobních údajů zcela odhlédnout od jeho uchování. Z těchto důvodů lze podle Nejvyššího správního soudu měřit přiměřenost zásahu spočívajícího v získání osobních údajů i těmi faktory, které Evropský soud pro lidská práva použil pro posouzení přiměřenosti délky zpracování těchto údajů.

[29] Obdobnou logikou lze připustit i přiměřené použití závěrů, k nimž Nejvyšší správní soud dospěl v souvislosti s aplikací § 79 zákona o policii, který upravuje podmínky „dalšího“ zpracování osobních údajů policií, v rozsudku ze dne 2. 4. 2020, č. j. 2 As 164/2019 - 30, č. 4018/2020 Sb. NSS: „*Ne, že by nemělo být vyloučeno obdobné jednání* [obdobná trestná činnost] *v budoucnu, aby byl odůvodněn trvající zásah* [uchovávání

osobních údajů] *do práv jedince, ale sama osoba pachatele, způsob páchání trestné činnosti, jeho trestní minulost a konkrétně zjištěné okolnosti musí podpořit závěr o tom, že opakování trestné činnosti naopak hrozí či je lze očekávat a uchování vzorků DNA či jiných osobních údajů je pro posouzení této hrozící trestné činnosti významné. Riziko opakování trestné činnosti či její eskalace totiž není vyloučeno nikdy, a to ani u pachatelů nedbalostní trestné činnosti. Kromě toho ne každý pachatel úmyslné trestné činnosti se dopustí recidivy* […]."

[30] Jak konstatoval Ústavní soud v nálezu ze dne 22. 3. 2011, sp. zn. Pl. ÚS 24/10, č. 94/2011 Sb., s odkazem na rozhodnutí Spolkového ústavního soudu SRN ze dne 15. 12. 1983, BVerfGE 65, 1 *(Volkszählungsurteil*): „*v moderní společnosti, charakterizované i obrovským nárůstem informací a dat, musí být ochrana jednotlivce před neomezeným sběrem, uchováváním, užitím a zveřejňováním dat o její/jeho osobě a soukromí poskytována v rámci obecnějšího, ústavně garantovaného práva jednotlivce na soukromí. Pokud jednotlivci nebude garantována možnost hlídat a kontrolovat obsah i rozsah osobních dat a informací jím poskytnutých, jež mají být zveřejněny, uchovány či použity k jiným než původním účelům, nebude-li mít možnost rozpoznat a zhodnotit důvěryhodnost svého potenciálního komunikačního partnera a případně tomu uzpůsobit i své jednání, pak nutně dochází k omezení až potlačování jeho práv a svobod, a nelze tak již nadále hovořit o svobodné a demokratické společnosti. Právo na informační sebeurčení (informationelle Selbstbestimmung) je tak nezbytnou podmínkou nejen pro svobodný rozvoj a seberealizaci jednotlivce ve společnosti, nýbrž i pro ustavení svobodného a demokratického komunikačního řádu. Zjednodušeně řečeno, v podmínkách vševědoucího a všudypřítomného státu a veřejné moci se svoboda projevu, právo na soukromí a právo svobodné volby chování a konání stávají prakticky neexistujícími a iluzorními.*"

[31] Při zvažování přiměřenosti získání osobních údajů je třeba přihlédnout k mnoha faktorům, které zákon nepředvídá, a posoudit individuální situaci, kterou zákon podrobně ani předvídat nemůže.

[32] Stěžovatel namítal, že žalovaná ani v rámci soudního řízení neuvedla, jaké konkrétní úvahy v rámci správního uvážení ji dovedly k závěru, že je získání osobních údajů od stěžovatele přípustné. Tuto argumentaci stěžovatele nepovažuje Nejvyšší správní soud za opodstatněnou, neboť žalovaná ve svém vyjádření k žalobě tyto důvody uvedla: mimo jiné zmínila, že osobní údaje zpracovává zásadně v souvislosti s plněním úkolů daných zákonem a velmi pečlivě posuzuje nezbytnost jejich zpracování. Dále uvedla, že potřebu využití předmětných osobních údajů do budoucna je nutné vykládat ve smyslu bezprostřednosti a naléhavosti a zohlednit nebezpečnost protiprávního jednání. Popsala rovněž kriminalistické důvody (možnost v budoucnu ztotožnit osobu, častá existence recidivy a nestejnorodé recidivy). Akcentovala rovněž princip přiměřenosti. Při jednání u městského soudu dále žalovaná popřela, že by biologické vzorky a otisky prstů odebírala paušálně od všech osob obviněných z úmyslných trestných činů. Zároveň zdůraznila, že v rámci respektování požadavku na přiměřenost svého postupu zvážila i konkrétní případ stěžovatele, zejména to, že se protiprávního jednání dopouštěl v přímém úmyslu, opakovaně, poškodil velký počet osob a jeho jednání lze považovat za vysoce společensky škodlivé.

[33] Stěžovatel se mýlí, pokud má za to, že městský soud fakticky dovodil, že žalovaná může v obdobných případech postupovat svévolně bez nutnosti respektování principu proporcionality. Z napadeného rozsudku městského soudu takovýto závěr nevyplývá. Městský soud totiž konstatoval, že žalovaná je povinna před provedením identifikačních úkonů zvážit okolnosti dané věci a identifikační úkony provést pouze v případech, kdy je to odůvodněné cílem a smyslem aplikované právní úpravy. Při provádění těchto úkonů musí dbát zásady přiměřenosti k okolnostem konkrétního případu a neprovádět identifikační úkony paušálně u každého případu podezření (obvinění) z úmyslného trestného činu. Městský soud také uvedl důvody, pro které v posuzované věci považoval odběr DNA stěžovateli za ospravedlnitelný a přiměřený. Uvedené ostatně plně koresponduje konstatování stěžovatele, že reálnou využitelnost osobních údajů pro potřeby budoucí identifikace je v každém konkrétním případě třeba důkladně posoudit.

[34] Stěžovateli lze přisvědčit potud, že pokud by žalovaná na základě pokynu policejního prezidenta prováděla identifikačních úkony u všech osob podezřelých nebo obviněných ze spáchání úmyslného trestného činu, bylo by to v rozporu s požadavkem hodnocení přiměřenosti u každého konkrétního případu. Při každém provedení identifikačních úkonů je totiž třeba posoudit jejich přiměřenost a proporcionalitu, neboť se jedná o intenzivní zásah do práva na ochranu soukromého života a ochranu osobních údajů.

[35] Z hlediska stěžovatelem akcentované přiměřenosti a proporcionality identifikačních úkonů (odběru biologického materiálu pro analýzu DNA a otisků prstů) zdejší soud uvádí, že při posouzení přiměřenosti zpracování osobních údajů je podstatná individuální a typová závažnost trestného činu. Trestné činy lze dle jejich typové závažnosti dělit na přečiny (§ 14 odst. 2 trestního zákoníku), zločiny (§ 14 odst. 3 část před středníkem trestního zákoníku) a zvlášť závažné zločiny (§ 14 odst. 3 část za středníkem trestního zákoníku). Stěžovatel byl v posuzované věci stíhán pro spáchání zločinu podvodu podle § 209 odst. 1 a 4 písm. d) trestního zákoníku, za což mu hrozil trest odnětí svobody ve výši 2 až 8 let. Trestným činem způsobil značnou škodu (z usnesení o zahájení trestního stíhání ze dne 7. 10. 2016, č. j. KRPA-211471-159/TČ-2016-001174-1-KON, vyplývá, že stěžovatel se v posuzované věci obohatil o částku v celkové výši 2.671.284 Kč). Stěžovatel byl k podrobení se identifikačním úkonům vyzván dne 31. 10. 2016, t. j. poté, co již bylo trestní stíhání zahájeno a skutečnosti uvedené v usnesení o zahájení trestního stíhání nasvědčovaly tomu, že uvedený trestný čin byl spáchán právě stěžovatelem. Bylo tedy dáno silné podezření o spáchání trestného činu stěžovatelem.

[36] Z uvedeného je zřejmé, že se jednalo o poměrně závažnou trestnou činnost, byť nebyla násilného charakteru. Z vyjádření žalované ke kasační stížnosti vyplývá, že trestní stíhání ve věci, v níž došlo k identifikačním úkonům u stěžovatele, bylo skončeno usnesením Obvodního soudu pro Prahu 1 ze dne 31. 10. 2017, sp. zn. 9 T 41/2017, kterým bylo trestní stíhání stěžovatele zastaveno, neboť trest, k němuž může trestní stíhání vést, je zcela bez významu vedle trestu, který pro jiný čin byl stěžovateli již uložen [stěžovatel byl v jiném řízení Městským soudem v Praze uznán vinným zvlášť závažným zločinem podvodu podle § 209 odst. 1 a odst. 5 písm. a) trestního zákoníku a byl mu uložen nepodmíněný trest odnětí svobod v trvání sedmi let]. Stěžovatel

byl tedy odsouzen pro typově stejnou trestnou činnost, přičemž z výše uvedeného vyplývá, že byla ještě závažnější, s vyšší škodou (velkého rozsahu). Z toho, že stěžovatel se opakovaně dopouštěl majetkové trestné činnosti a opakovaně způsobil značnou škodu, lze učinit závěr, že provedení identifikačních úkonů u stěžovatele nebylo nepřiměřené a neopodstatněné. Potřebnost provedení těchto úkonů lze dovodit i ze žalovanou zmíněného kriminalistického účelu, tj. možnosti budoucí identifikace stěžovatele pro účely odhalování a potírání trestné činnosti, a to s ohledem na to, že výčet zjištěných případů trestné činnosti stěžovatele nemusel být konečný. Identifikační úkony u stěžovatele tedy byly v souladu s § 65 odst. 1 písm. a) a § 11 písm. c) zákona o policii. Za této situace se již Nejvyšší správní soud nezabýval stěžovatelem dovozovaným rozporem mezi pokynem policejního prezidenta č. 250/2013 a § 11 písm. c) zákona o policii, neboť by se v posuzované jednalo o hypotetické úvahy nemající vliv na posouzení věci. V návaznosti na výše uvedené se Nejvyšší správní soud ztotožnil se závěrem městského soudu, že žalovaná se odběrem DNA stěžovateli nezákonného zásahu nedopustila.

[37] Stěžovatel dále v kasační stížnosti s poukazem na rozsudek ESLP ve věci *S. a Marper proti Spojenému Království* vyjádřil přesvědčení, že právní úprava uvedená v § 65 zákona o policii je nepřiměřené široká a potažmo v rozporu s ústavním pořádkem České republiky, neboť toto ustanovení nelze vykládat jinak než jako neomezenou možnost Policie ČR provádět identifikační úkony vůči jakémukoliv obviněnému z úmyslného trestného činu bez ohledu na povahu a závažnost trestného činu.

[38] K této argumentaci Nejvyšší správní soud v prvé řadě konstatuje, že výše již bylo řečeno, že je vždy třeba dbát zásady přiměřenosti k okolnostem konkrétního případu a neprovádět identifikační úkony paušálně u každého případu podezření (obvinění) z úmyslného trestného činu a že konkrétně stěžovatel se opakovaně dopustil závažné trestné činnosti. Rozsudek ESLP *S. a Marper proti Spojenému království* není pro posuzovanou věc relevantní, neboť se v něm ESLP zabýval otázkou, zda je z hlediska čl. 8 odst. 2 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod ospravedlnitelné uchovávání otisků prstů a vzorků a profilů DNA v národní databázi v případě obviněných osob, které však nakonec nebyly odsouzeny, nikoliv tím, zda a v jaké míře je vůbec přípustné takové vzorky odebírat a uchovávat, což je podstatné pro posouzení této věci. Ani Ústavní soud v nálezu ze dne 22. 3. 2022, sp. zn. Pl ÚS 7/18, neshledal při posouzení ústavnosti § 65 odst. 1 zákona o policii rozsudek ESLP *S. a Marper proti Spojenému království* za relevantní, když v bodu 99 konstatoval, že „*argumentoval-li navrhovatel rozsudkem ESLP S. a Marper proti Spojenému království, je třeba zmínit, že ESLP se zabýval především otázkou, zda je (až následné) uchovávání otisků prstů a biologických vzorků a profilů DNA u osob, které byly podezřelé ze spáchání konkrétní trestné činnosti, jež ale nebyly odsouzeny, ospravedlnitelné podle čl. 8 odst. 2 Úmluvy. K samotnému prvotnímu odběru biologických vzorků ESLP pouze připomenul, že je určen ke zjištění spojitosti mezi konkrétní osobou a jednotlivým trestným činem. Vztaženo na nyní posuzovanou věc, rozsudek ESLP S. a Marper proti Spojenému království se týká v podstatě pouze uchovávání biologických vzorků a z nich získaných profilů DNA, které jsou upraveny v § 65 odst. 5 zákona o policii, jenž však předmětem ústavněprávního přezkumu nebyl.*“

[39] Vzhledem k tomu, že městský soud správně shledal žalobu v samotném meritu nedůvodnou, bylo by nadbytečné zabývat se stěžovatelovou polemikou s úvahami městského soudu ohledně možností formulace výroku vyhovujícího rozsudku.

IV. Závěr a rozhodnutí o nákladech řízení

[40] Nejvyšší správní soud shledal nedůvodnými všechny stěžovatelem uplatněné námitky, kasační stížnost je proto nedůvodná. Nejvyšší správní soud tedy dle § 110 odst. 1 věty druhé s. ř. s. kasační stížnost zamítl.

[41] Zároveň Nejvyšší správní soud rozhodl o nákladech řízení o kasační stížnosti podle § 60 odst. 1 s. ř. s. ve spojení s § 120 s. ř. s. Stěžovatel neměl v řízení úspěch, a právo na náhradu nákladů řízení proto nemá. Procesně úspěšné žalované pak nevznikly v řízení náklady přesahující rámec nákladů její běžné úřední činnosti.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 30. května 2022

Mgr. Aleš Roztočil
předseda senátu